

az egységesítés elve; nem volt filozófus, Descartes elméletének rendszerező ismertetője, még kevésbé kiépítője, hanem D. elve által meghatározott kulturpolitikus, nemzetnevelő, nagyszabású pedagógus, akinek nagyságát igazán gyakorlati célzatában, prófétai szellemében találjuk; hazánk jobb jövőjének biztosítékát az értelmesség kifejtésében látta, a tudományt tekintette a nemzet megváltójának; ebből származnak az oktatás anyagára és módszerére vonatkozó nézetei s az iskola jelentőségének mindenek fölé való emelése. — Neveléstörténeti érdekű *Mauksch Tamás* naplójából (1794) az a visszaemlékezés, hogy diákkorában (1770 táján) a sárospataki iskolában az a «gyalázatos szokás» volt, hogy ünnepeken, aratásakor, szüretkor egy-egy hónap volt a szünidő s így nem tanulhattak eleget (közli *Szelényi Ó.*) — (4. sz.) *Szelényi Ó.* a magyar ev. tanárképzés múltjából közöl becses adatokat, ismerteti Schneller I.-nak a pozsonyi tanárképző-intézetre vonatkozó munkálatait is. *Ugyanő* az újabb magyar pedag. irodalom néhány termékét ismerteti. *i.*

Ukránia (I. évf., szerk. Sztripszky Hiador). E félhavi folyóiratnak az a célja, hogy az oroszoktól célszerűen kisorozoknak nevezett, 30 milliót számláló *ukrán nemzet* és a magyarság művelődési és gazdasági kapcsolatait a magyarsággal megismertesse. Ma e nép elnyomott, de azt reméli, hogy a háború után hozzájut legalább a nyelvi és lelkiismereti szabadsághoz; kéri a magyarság rokonszenvét. A lap a közös érdekek felismerését akarja lehetővé tenni. Tartalmából közvetlenül egy cikk érdeklí a M. P.-t: *Salvisbergé*, a Lembergbe óhajtott ukrán egyetemről. Az erre vonatkozó kívánság nem új, teljesülését Ausztriának Oroszország iránt való kímélete gátolta. Ez az akadály nincs többé. A II. József alapította lemberg-i főiskolának lenne az új egyetem egyenes folytatása, az ukrán nemzet szellemi középpontja. A varsói lengyel egyetem mintájára nyomban meg kellene nyitni, hogy Varsó, Lemberg és Csernovic mint szellemi várháromszög tartsa távol a «Kárpátok farkasait». *i.*

KÜLFÖLDI LAPOKBÓL.

Oktatás a gyermek- és csecsemőápolásban. A porosz *keresk.* miniszter 1916 okt. 3-án elrendelte, hogy a leányok továbbképző tanfolyamain és háztartási iskoláiban külön oktatási órák legyenek a gyermek- és csecsemőápolásra. Olyan leányok részére, kik nincsenek abban a helyzetben, hogy háztartási iskolákat látogathassanak. Külön tanfolyamokat kell rendezni. A költségekhez a miniszter hozzájárul. A tanítást alkalmas orvosok végezzék; ahol nincsenek ilyenek, tanítónőket kell erre a célra kiképezni. (*Zschr. für Schulgesundheitspflege* 1917 : 1. sz.) *eg.*

A népesedés kérdéséről *Bumm*, a berlini egyetem rektora hivatalának átvétele alkalmából a következő beszédet tartotta (*Päd. Zeitung* 1917 : II. 22.): «Törvényes szabályok nem használnak, akár jutalmat, akár kiváltságot, akár fizetési többletet adunk sok gyermekért, akár